

JÖVŐ

FÜGGETLEN DEMOKRATA NAPILAP

A „Jövő” előfizetési díjai: Egy óra 4500 lej. Munkásszervezeteknek és azok tagjainak 4000 vállalat előfizetés 120.000 lej.

Felelős szerkesztő: **PALÁSTI JÓZSEF**

Szerkesztés: 20-76
Telefon: és kiadóhivatal
nyomda 20-77

Petőfi

írta: SZÁNTÓ GYÖRGY

Mi ez a hat betű? Miféle varázsszó? Miért csillogtatja meg a szemeket? Miért dobogtatja meg a szíveket? Mi ez a név? Tavasz szellő bübájós muzsikája? Az ifjúság dítirambusa? Barikádokon felharsanó forradalmi dal? Viharok égzengése? Szabadság és szerelem felséges dala? Aljdósi rónaság felett magasán csapongó sas? Zsarnokság ellen hadakozók pirosító arca felett lobogó piros zászló? Trombiták hangját? Vagy ágyudőrejt? Örökké lobogó láthatatlan tüzoszlop a fehéregyházi sik felett? Vagy égbefeszített lant hat hurját? Melyeket Isten ujjai pengettek?

Felelni szeretnék. Hogy felelni tudjak, vissza kell pillanynom az egész életre.

Gyermekkoromban ő volt a Mese. Szerettem volna nevének hat betűjét pipacsból, szarkalábból, buza-virág kékjéből, harangvirág lilájából, fehér mécsvirágból és vadszegfűből összefonni. Mert hősködtém János vitézzel, megsíratam Ihuska keserű sorát, jót kacagtam a Helység Kalapácsa Fejenagynán és a szemérmes Erzsák fonytató hájain. Apám hangját hallom, amint olvassa a gonosz boszorkányt, az óriások országát és ringat álomba a lünderék bírodalmával, melyben álmomban bolyongok tovább.

Kamaszkoromban vörös vággyaiban ő volt a Romantika. Koldus vándor-zsinás a nemzeti napszámosa, szinlapkihordó, ki bolyongásaiban majd megfagyott, ha nébefutta országuton majd hogy meg nem ették a farka sok. Aztán egycsapásra híres költő, aki tizokádó gyantát tenger mélyéből egyszerre bukkan ki. Majd forradalmár, aki szobája falán írta Danton, Robespierre, Desmoulin, Marat könyvmotó képeit és Dózsa Györgyről énekel, a népet a feltámadott tenger dalát harsogva. Végül hős katona, a legendás öreg, Bem apó szárnyas, aki kiontott vérevel pecsételi meg mindazt, amit huszonhat éves koráig írt és mondott.

Ifjkoromban ő volt a Március. A hónap, melynek tikkosan feltörő legelő megremegetti a folyók jégpáncélját, felolvasztja a dermedt hótakarót. A hónap, melynek Iduván Brutus megölte társaival a Forumon Caesart. A hónap, mely megmozdított mindig szerte a világon minden elnyomottat, minden szabadságszerelő népet. A hónap, melynek szele megcsapja az ifjú lelket és tettekre pezdíti, a Place du Trévise a Párizs kávéházig. A hónap, mely Lambert szívét kést döbölt. Latour nyakába kötelek dobott. A hónap, melynek idusán atillás és kardos jurátusok a vállukon vitték Petőfit a Nemzeti Múzeum lépcsőjére. Hogy elharsogja onnan még nedves lélektárból a Talpra Magyarok. A hónap, melynek Idusán a szén Szendrői Julia vörös frigiái szívében ment el a Nemzeti Színház. A hónap, melynek tizenötödikén együtt emelkedtek román halálhíddal a luaci pümpörüm toronyfalán. A hónap, mely maad a szíveket a szerelmek és szabadság idejébe, amelynek nevére a szíveim Petőfi szerettem volna vadszázni. És ha kamaszkoromban

szívem vérével akartam a hat betűt a fehéregyházi sakra írni, mint a költő Madarásznak egy romantikus festményén, ifjkoromban lángbetűkkel szerettem volna a zsarnokok palotáira edzeni Mené, mené Te-kelkét.

Férfikoromban ő volt az Eszme. Aki Tánácsok, az első magyar marxisták kiszabadította börtönéből. Aki jacobinus maradt mindhalálig. Aki Rousseau Contract Socialjával a szívében akart egy új világot teremteni az orosz dekabristák módján, a Szentszövetség sötét romjain. Aki varázserejével lelket öntött a márciusi ifjakba és az ország egész

szabadságvágyó ifjúságába. Aki tudta és lantjának csodálatos zengésével hirdette, hogy a Szabadság, Egyenlőség és Testvériség az Ut, az Igazság és az Élet. Ezért szerettem volna nevének hat betűjét roppant sziklafalba vésní.

Ma, hogy tuljutottam a férfikor delén, már tudom, hogy a hat betű nemcsak a Mese, a Romantika, a Március és az Eszme, de több ennél. Az anyag és az energia harmóniája, a test és lélek zseniben való megnyilatkozása, az alkotóerő isteni szikrája. Egyformán tökéletes, ha Szep-tember végeről énekel, ha megírja fenséges rapszódiaiban, milyen gondolat bántja, ha azt kérdezi szerelmétől, hogy Minek nevezzelek, ha leírja a Tiszát, vagy a csárda romjait, a téli pusztát, vagy Pató Pált, Pinty urfit, vagy a magyar nemest.

Pánamerika jelszava a gyakorlatban

Az USA egységes fegyverekkel akarja ellátni a délamerikai államokat

Amerikai vélemény a békeértekezletről

MOSZKVA. Egyik amerikai külpolitikai kommentátor a békeértekezlettel foglalkozva megállapítja, hogy ez a konferencia a kis és nagy nemzetek közötti szoros együttműködés jegyében kell foglalkozni a béke ügyével. Ezután az USA magatartásával foglalkozik és megállapítja, hogy a „pánamerikai” jelszó gy-

akorlati megnyilatkozása az a terv, amelynek célja, hogy az USA „standardizált” fegyvereket szállítson valamennyi délamerikai államnak. Ez — állapítja meg a kommentátor — a délamerikai diktatúrákat erősíti meg. Ma az USA törekvései nem egyszerű érdekeszavargásban, hanem egyre növekvő befolyásban nyitva-

Egyformán vagy. Ha négyzetet vagy set ír, vagy az Apostolt, megrázó hősköteményben. Egyformán vagy, ha ír, ha beszél, ha cselekszik, ha imád, ha gúnyol, ha buzdít, ha osztoroz. Egyformán vagy, ha az életet él, vagy huszonhat esztendővel jezezi be földi életét. Mert ha igaz, hogy minden élet teljes, úgy az ő örökkévaló élete a legteljesebb. Szerelméért feláldozta volna az életét, de a szabadságért feláldozta még szerelmét is.

Juliajához írott utolsó levelében mondja: Erdélyben akarok a harc után fészket rakni. Ez a vágya is teljesült. A fehéregyházi tömegsírban, a köztonakkal együtt rakott örök fészket magának az erdélyi földben, az erdélyi ifjuság szívében, lelkében. Utóda, Reményik Sándor írja Petrovics itél című költeményében róla: Az apja szerb, az anyjától, nálánál külön magyar mélyen ki volt? A gimnáziumi ünnepélyen román fiúk szavalták a Talpra Magyarok. Nem kényszerből, önszántukból. És mégis megmaradtak igaz románoknak. Mert tudva tudták, hogy a költő nemcsak a magyar népet szólítja talpra költeményében, de minden szabadságszerető népet, Avram Jancu népet is. Hogy ma román költők is elviszik koszorújukat a fehéregyházi sírra. Ez nemcsak Petőfi, Reményik és Eminescu diadala, hanem az erdélyi gondolaté, a dunai népek testvéri együttélésének diadala.

És én akarom többé a hat betűt virágból összefonni, vérelel felírni, tüzzel beedzeni, sziklafalba vésní. Ott szárnyal a hat betű a fehéregyházi sík felett, magasan a levegőben, mint a szabadság jelképe, a sas. És szárnyverdeséssel köszönti a népek egymásratalálásának boldog hajnalát.

A spanyol nép szível-lélekkel demokrata

LONDON. Sir Samuel, aki a háború alatt Nagybritánia madridi követe volt, nyilatkozott Franco magatartásáról és megállapítja, hogy a diktátor a háború egész folyamán a „tengelyhatalmak” oldalán állott. Egyetlen percre sem szabad azonban megfeledkezni a különbségről, ami a diktatúra-klika és a spanyol nép között fennáll. A spanyol nép szível lélekkel a demokráta hatalmak mellett állott a hitlerizmus ellen folytatott háború alatt.

MADRID. A spanyol főváros közvetlen közelében lévő nagy vasúti hídát ismeretlen tettesek, hatalmas mennyiségű erős robbanóanyaggal aláaknázták. A merényletkísérlet közvetlen a Madrid-Barcelona közötti gyorsvonat elhaladása előtt fedezték fel.

BUDAPEST. A magyar köztársasági kormány hivatalosan elismeri a spanyol köztársaság emigráns kormányát.

Kormányt meggyalolják a nürnbergi vádlottak számára

NÜRNBERG. A nagy per befejezéséhez közeledik. Egymás után hangzanak el a vádbeszédek, amelyek megállapítják, hogy a 21 vádlott számára nem lehet kegyelem, hiszen 12 millió gyilkosság, 7 millió ember rabszolgaságra ítéltése és megkínzá-

sa, elhurcolása és megölése terhel valamennyiüket. Ezek a gyilkosok — állapította meg egy ügyész nagyhatású vádbeszédében, — annak idején peckesen gazdoltak végig Európán, amelyet saját véreben fűrdettek meg s csaknem belefajítottak ebbe a vérözönbe. Most pedig inogva, hazudozva, meglapulva, mint gyáva gyilkosok igyekeznek bűneiket kisebbiteni és ok, akiknek dicsekvéséből a világ visszhangzott, most el akarják háritani a felelősséget.

Amikor az ügyész ideért vádbeszéddel, Göring felháborodottan lecsapta szemüvegét az asztalra. Ez természetesen nem zavarta a vád képviselőjét, aki valamennyi vádlottára a halálos büntetés kiróvását kérte.

A Szovjetunió több fontos német iparvállalatot adott át Csehszlovákiának

LONDON. Az angol rádió hírszolgálatja jelenti szombat délelőtt: Most hozták nyilvánosságra a szovjet-csehszlovák kormánytárgyalások eredményét. A Szovjetunió több nagyfontosságú, német tulajdonú képezeti és jelenleg a Szovjetunió jóvátételi kielégítésére, szolgálati vállalatot ad át minden ellenszolgáltatás nélkül Csehszlovákiának. Így a bruxi szintetikus

benzinyarat is átadják a szovjethatóságok. Ezenkívül a Szovjetunió kölcsönt is folyósít Csehszlovákiának.

NEWYORK. Az UNRRA központi irodája hivatalos közleményt adott ki — jelenti a francia távirati iroda — arról, hogy a Szovjetunió 20.000 tonna búzát és 10.000 tonna rozstól kölcsönzött Csehszlovákiának. Az UNRRA a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg a Szovjetunió gesztusáról, amely lehetővé teszi, hogy az UNRRA 30.000 tonna gabonával többet szállítson az inséges vidékre.

Az indiai választások eredménye

NEW DELHI. Most hozták nyilvánosságra az indiai kongresszusi választások eredményét: 389 helyből 207 mandátumot a Kongresszusi Párt, 73 helyet a muzulmánok szereztek meg, 9 mandátum a Független Párt képviselőinek kezébe került. További 100 mandátum különböző pártok és csoportok között osztlik meg. Megtették az előkészületeket a szeptember elején összeülő alkotmányozó Nemzetgyűlés összehívására.

Majdnem két hete nem kap világitást Gájlakossága

Több panasz érkezett hozzánk Gájból, hogy ennek a külvárosnak a lakossága majdnem két hét óta nem kap villanyvilágitást. Nemcsak az utcákon szűnt ki a villany, hanem egész uccasoroknak a magánlakásai is villany nélkül maradtak és annak ellenére hogy több ízben lettek jelenlést a gyár vezetőségénél, orvoslás nem történt és még csak kitérítésbe sem helyezték azt hogy a vezeték megszakítása körüli hibákat megjavítsák. Nem tudni szabotál-e a villanygyár, vagy talán öröme telik abban, hogy a külváros lakosságának türelmét próbára teszi.

Ejszakai betörők kifosztották a gyoroki katolikus templomot

Gsütörökről péntekre virradó éjszaka vakmerő betörést hajtottak végre a gyoroki katolikus templomban. A betörők, miután feltörték a templom bejárati kapuját, betörték a sekrestyébe, ahonnan elvitték a papi ruhákat, az ottani ruhákat, valamint az ott őrzött penkókat is radnai egyházközségek papi ruháit is. Ezután feltörték a Szent Antal perselyt azt kifosztották és tovább álltak.

A betörést Rácz Antal harangozó a kora reggeli órákban vette észre, amikor a reggeli harangozást akarta elvégezni. Rosmann János plébánosnak nyomban jelentést tett az esetről, aki vizsgolta a betörés ügyében meglette a bűnvádi feljelentést. A betörők nagy elővigyázatossággal végezhetők munkájukat mert a község csendőrsége nem vette észre a betörést. A lakosok részéről viszont sok panasz merül fel, hogy a csendőrség éjszaka nem teljesít szolgálatot és ennek tudható be az éjszakai bűnözés.

Üzemi értekezlet az ITA gyárban

Július hó 25-én üzemi gyűlést tartottak az ITA gyárban. Míg az üzemi feladat az Internacionáléval és munkásdalokkal megnyitotta a gyűlést, a gyári bizottság részéről Nedici szólt fel. Rémítást keltett arra, hogy a demokráciát a város és falú dolgozóinak egységének tudja megvédeni és ha a munkásság közös akaratával küzd a reakció ellen, akkor a választások csak a demokratikus pártok győzelmével végződhetnek.

Az egybegyűlt ITA munkásság egyhangúlag elfogadta azt a javaslatot, hogy két vasárnapon keresztül dolgozzanak a választási küzdelem javára, azonkívül minden munkás lemond a neki járó 3 méter anyagról az Astra-munkások részére.

Nitu a Szociáldemokrata Párt részéről a munkásszolidaritásról beszélt, amely az osztályonkéntes munkásságot egy tábortba tömöríti.

Dávid a Kommunista Párt részéről szólt fel. Kihangsúlyozta, hogy csak a város és falú dolgozóinak egysége tudja a demokrácia választási zászlóját győzelemre vinni. A kommunista, szociáldemokrata és pártok nélküli munkásnak kell összefogniuk a dolgozók politikai és gazdasági érdekeinek kivívására. A demokrácia pártok mögött álljon az ország népe, hogy dr. Geza Péter kormányát a választásokkal megerősíthessük.

A gyűlést a helyesült munkásság az Internacionálé hangjaival fejezte be.

Levezető ITA

Forum mozi

Telefon 20-10

Előadások: 3, 5, 7 és 9 órák

Ma

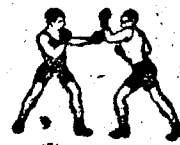
Marlene Dietrich

legnagyobb filmje

"Bizzu"

SPORT

A minőségi sport fejlesztésének érdekében

Intézményesen oldja meg a szövetség a professzionizmus kérdését

Pontosan körvonalozott labdarugó műsor megállapítását kívánják az élcsoporthoz tartozó egyesületek

A Nemzeti Bajnokság elindulásának előestéjén ismét sok szó esik az élcsoportok játékosainak professzionista voltáról. Több helyen a keserű bírálat hangján emlékeznek meg erről a tudott tényről és sokan kifogásolják, hogy a futballista pénzt fogadjon el azért, mert sportol. Vegre nyíltan fel kell tenni ezt a kérdést:

Szegyen-e a professzionista sport, elítélendő az a sportoló, aki szerepléséért anyagi ellenszolgáltatást, pénzt fogad el, vagy nem. Mi ezekre a kérdésekre határozott "nemmel" kell válaszoljunk.

Amikor a sportszövetség a Népi Sportszervezettel kurólve megszervezi a Nemzeti Bajnokságot, ahol az ország legjobb csapatai találkoznak, elsősorban a minőségi sport színvonalát kívánja felemelni. Minőségi sportot pedig nehéz elképzelni profik és professzionizmus nélkül.

A sportoló, jelen esetben pedig az a labdarugó, aki futballtudását olyan tökélyre fejlesztette, hogy az eléri a művészi színvonalat, akkor éppen úgy jogosult javadalmazásra, mint a hivatásos színész.

Ugye azon senki nem ütközik meg, ha a színész fizetést kap művészi munkájáért? Ez a helyzet a labdarugóban: Vasárnapról-vasárnapra tízezrek látogatják a futballpályákat, együtt örülnek, vagy keseregnek kedvence csapatukkal.

A közönség pedig azért látogatja a futballpályákat, mert a befizetett belépőjegy árértékét: a sporton keresztül szórakozást kap.

Márpedig elsővonalbeli futballisták nélküli mérkőzések látogatottsága egyenlő a zéróval. A csapatokban szereplő kitűnő labdarugók kedvéért, mert hiszen az ő játéka adja meg az együttes színvonalát és ezért megy a közönség a pályára. Ennek figyelembevételével tehát a labdarugóknak igenis jogosan jár fizetés!

A labdarugók álamatórők

Megállapításunk szerint a labdarugó javadalmazását nem érheti gános és amit kritika tárgyává kell tenni az a rendszer, ahogy a játékosok fizetést kapnak.

Külföldön mindenütt megtörtént már a kettéválasztás: a labdarugók két táborban oszlanak meg: amatőrök és hivatásosok. Nálunk ez a kérdés még nincs tisztázva.

A játékosok tulajdonképpen álamatórők, mert amatőröknek nem lehet

számítani őket, tekintettel arra: nyílt titok, pénzt kapnak, prémiumot a megnyert mérkőzések után, viszont a szó szoros értelmében véve nem is profik, mert nem köti őket szerződés az egyesületekhez, nincs pontosan körvonalozott, egyégesített javadalmazásuk, igyekeznek többet és többet kiszorítani az egyesületekből. Ez a felemás állápot azután egészségtelen szellemet termel ki.

Nincs meg az a kétoldali szerződés, amely egyformán köti a játékost és az egyesületet.

Tehát az a véleményünk: a szövetség találon módot az egészséges köttéválasztásra: az a futballista, a ki tehetsége révén megérdemli a fizetést, kapjon javadalmazást, de pontosan, körvonalozott szerződés szerint.

A nagy gyárak futbalcsapatainál már egészségesebben oldották meg ezt a kérdést, mint a társadalmi egyesületeknél. A nagy üzemek futbalcsapataiban működő hivatásos labdarugók résztvesznek a termelés munkájában, dolgoznak, pontosan megjelennék munkahelyükön.

A megállapított műsor betartását kívánják az egyesületek

A szövetség egyik elengedhetetlen feladata, hogy rendet teremtsen a hivatásos labdarugók kérdése körül, a másik pedig az, hogy a futballműsor pontosan, előre megállapított terv szerint nyerjen lebonyolítást. Ezévből sulyos tapasztalatokat szereztek az egyesületek azért, mert a szövetség részéről szinte naponként változtatták meg a műsört. Az ország élcsoportaihoz tartozó futball egyesületnek pontosan tudnia kell, melyek azok a szabadnapok, amikor hivatalos mérkőzés nem köti, mert ehhez tudja igazítani saját programját, nemztekzi, vagy pedig barátságos mérkőzések rendezésével.

Szerintünk két elsőrendű fontosságú problémája van az ország labdarugó sportjának, amelynek megoldása szükséges:

a professzionizmus kérdésének intézményesen megoldása, valamint a labdarugó műsor pontos megállapítása, amelyet azonban a szövetség betart és nem eszközöl szinte hétről-hétre változást, mint ahogy a tavaszi szezon folyamán megtette.

Ezek azok a kérdések, amelyeknek megoldása a Nemzeti Bajnokság kezdése előtt oly fontosak a minőségi sport szempontjából.

(M. S.)

A vasárnapi ökölvívó verseny részletes műsora

Vasárnap Bukarest—Arad ökölvívóverseny rendez a Gloria-pályán. A délután 6 órakor kezdődő mérkőzést a következőképpen állapították meg: Stefu—Rácz, Tolok—Szilágyi, Rung—Cocok, Nagy—Vendel, Anghel Dragan (Bukarest)—Boncica (Arad), Balogh (Bukarest)—Amarcica (Arad), Lucian David (Bukarest)—Acarin (Arad). Ezen mérkőzéseknek köztartóma 3x3 perc, Ioan Chiriac (Bukarest)—Hje Imparatu (Bukarest). A két kiváló országos bajnok tíz háromperces menetben küzd egymással.

— ARAD—NAGYVÁRAD USZÓVERSENY. Vasárnap Nagyváradon Arad—Nagyvárad uszóversenyt rendeznek.

— SZOMBATON KEZDŐDIK A DERMATA (KOLOZSVÁR) — ITA-HELLAS TENISZVERSENY. Szombat — vasárnap rendezik meg Aradon a Dermata (Kolozsvár)—ITA-Hellas teniszversenyt. Az idény első városközi teniszversenye iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Bélyegző

és vésnök műintézet

Sportérmek és jelvények készítése

CSÁKY GYULA

Braffanu 11. Főpostával szemben 2462

A háztulajdonost terhelő a köztisztasági illeték

A városi illeték kérdésében egy aradi lakó fellebbezést nyújtott be az aradi törvényszékhez, kérte annak megállapítását, hogy a köztisztasági illeték kifizetése a háztulajdonosra hárul, míg a lakók csak az általuk használt bérletény utáni aránylagos illetekekkel fizetik. Az aradi törvényszék Faurescu—Murgescu tanácsa elvi jelentőségű döntésében helyt adott a fellebbezésnek. Eszerint az aradi törvényszék 79-1946 számú ítéletével megállapította, hogy a köztisztasági illetekek kizárólagosan a háztulajdonost terhelik.

Fest, tisztít

gyorsan és pontosan

"IGIENA"

Arad, Episcopiei 84. 2459

Corso Mozi

Előadások: 3, 5, 7, 9

Telefon 23-64

FANNIE HURST remekművének győ.

nyörű filmváltozata

CLAUDETTE COLBERT

Asszony a vonaton Claudette Colbert

ARO Telefon 24-45

Előadások 3, 5, 7 és 9-kor a kertben

Ma szenzációs premier!

A legnagyobb orosz film

A szenvedő ártatlanok

Royal Mozi

Előadások: 3, 5, 7 és 9-kor a kertben

Vasárnap 11.30-kor matiné

Telefon 19-33

Ma, az élet, ifjúság és, ötletes események filmje!

Makacs Kata

Butykay E., Hajmási M., Halmai T., Vizvári M., Dénes Gy. neveltető kvintett.

ROYAL

Megérkezett!

Hétlőn premier

Dal a tűzpiros virágról

Csak felnőtteknek!

Magyar felirattal

KNAPP SÁNDOR

kelmefestő és vegytisztító vállalata

ARAD,

Felvevő üzlet: Braffanu 2-4

Telep: Episcopul Radu 10

Petőfi-émlékünnepély vasárnap délután 6 órakor a Minorita Kulturházban

Petőfi megemlékezés Aradon

Petőfiről emlékezve nem hátra nézünk, hanem előre. Róla szólva, eszméit relidézve, nem a múlton merengünk, hanem programot adunk. Programot a magyarságnak, Petőfi eszméinek megvalósítását a demokrácia, a nemzetiségi egyenjóság, a világszabadság gondolatának megvalósítását.

Ez a program a magyarság választási programja, evvel indulunk abba a küzdelembe, mely sorsdöntő számunkra. A népéért élő és népéért gondolkodó költő művészi alkotásainak felidézése, verseinek megzenésített előadása, mind egy célt szolgál: megismerni a mi Petőfinket, kit szeretünk, de eléggé sohasem ismerhettünk. Ez a zseniális költő az élet minden vonatkozásában ugyanazt az egyéniséget tükrözi vissza. Eddig még ismeretlen oldalainak bemutatása csak növelni fogja azt a szeretetet, melyet a magyarság Petőfi iránt érez.

A vasárnapi megemlékezés, amelyet a Magyar Népi Szövetség délután 6 órakor a Minorita Kultúrház nagytermében rendez, több mint elgyönyörködés a költő örökség alkotásaiban. Önmagunkért folytatott harcunk egy része ez. A róla szóló előadásokban a központ helyét Asztalos István foglalja el, aki a Romániai Magyar Irodák Szövetsége nevében látogat el városunkba, hogy méltassa a költőt, aki múltunk jelenünk és jövőnk.

Ami 1918-ban elmaradt:

BEKE - BIZTONSÁG

GAZDASÁGI REND

a békeértekezlet legfőbb törekvése

Ismét történelmi keltezésre várunk július huszonkilencedike. Ismét, mert harminckét éve, 1914-ben, ugyan-csak történelmi jelentőségű volt ennek a napnak huszonnégy órája: a nagy, hosszantartó békeállapot után — amelyet csak kisebb, szinte csupán helyi vonatkozású háborúskodások zavartak meg. — harminckét esztendeje kezdődött el a nagy küzdelem, amelyet első világháború néven emlegetünk.

Tehát ismét bevonul az emberiség történetébe ez a keltezés: július huszonkilencedike. Mindössze ezáltal éppen ellenkező előjellel, mert hiszen éppen arról van szó, hogy az idei júliusvégén megkezdődő béke-tárgyalásoknak kell elrendezniük mindazt a felfordulást, ami annak idején kezdődött. Annak idején, a négyes-tendős háború után, a páris-környéki békek nem bizonyultak olyan alapnak, amelyre szilárd építményt lehetett volna emelni. Béke helyett „rendet csináltak” s ez a rendcsinálás is csak látszatrend volt. Ezért, éppen ezért találkozik a naptárszerű véletlenség tényén túl, lényegében és valójában találkozók most ez a két dátum: 1914 július 29 és 1918 július 29...

Különös, különös nyári-éjszaka volt...

Bizony kezdjük már elfelejteni — ami nem is csoda — hogy mikor is szakadt ránk annak idején ama bizonyos „különös nyáriéjszaka...”. Az egész világ feszült várakozás lázában égett, már éppen egy hónapja: június huszonkilencedikén történt Szarajevóban a halálos merénylet. Nyomban ezután megindult a fegyvercsörgés Európában. Tudjuk, jól tudjuk ma már, hogy a merénylet csak a szikra volt, amely a puskaporos hordóba hullott. A gazdasági, politikai, társadalmi és hatalmi körülmények minden törvényszerűsége szerint, ennek a hordónak robbannia kellett. Előbb vagy utóbb, ezért vagy

arért a pillanatnyilag felmerülő okért de meg kellett történnie.

A lőporos hordó politikája

Amint politikai feszültségnek neveztek, tulajdonképpen a különböző országokat foglalkoztató kérdéskörök összessége, szintézise volt. A termelési eszközök fejlődésével párhuzamosan felmerült társadalmi kérdések, a gazdasági berendezkedésből folyó piac-versengések, a feltörekvő új erők megütközése az egy évszázaddal előbb Európára szabott régi politika-földrajzi köntös szűkké vált határaitól... Mindez együttesen adta a nemzetközi politika fogalmát és jellegét. S mivel mindent az úgynevezett hatalmi politikába szorították, ez a lőporoshordó politikája volt.

Ég a világ...

Tehát bekövetkezett az az esemény, amelyet a nagyhatalmi politika játékosai alig vártak. Minden más csak játék csak külsőség, színlelés volt. A hatalmak külügyi hivatalaiban mindenütt olyan emberek ültek, akik a bekerítés, a mások ellen való szövetség, az intrika, a belső feszültségeknek háborús úton történő levezetésének politikáját folytatták.

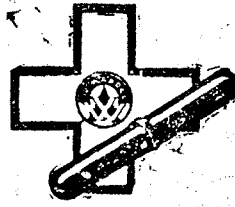
Berlin és London, Moszkva és Páris, Bécs és Berlin között röpködtek a táviratok, amelyekben az akkori koronás államfők szemforgatva beszéltek a béke megmentéséről, jószándékukról, hasonló valótlanságokról. De minden hiábavaló volt, mert

például Berchtold gróf, az osztrák-magyar Monarchia külügyminisztere a hamistvási is elment, hogy néhai császártól megszerezze a hadüzenethez szükséges aláírást. Mint ahogy bármelyik másik, akkori külügyminiszter is, gondolkodás nélkül ugyanezt tette volna.

Európában még a béke megmentéséről beszéltek és a jóhiszemű tömegek dermedten várták az események fejlődését s a helyzet jobbrafordulását, amikor

Szülők vétké a gyermekeik bosszulja meg magát

MONDJA A KÖZMONDÁS IS.
EZT A VESZEDELMEZT ELKERÜLHETI, HA NEM FELEDKEZIK MEG SOHA A

B. WANDER'S
VENEX -et,

a biztos hatású nemibajjelenes óv szerzől.

A Dr. WANDER-üzemek készítménye

AA
MENYASSZONYI ÉS GYERMEK
FELVÉTELEK JÓL SIKERÜLNEK

Foto Stern-nél

Bratianu 15. Telefon 30—57. 2473

a szónak minden józan biztosságérzetű vonatkozó értelmén

Franciaország még alig ébredt tudatára annak, hogy győzött és máris újabb háború hadállásába helyezkedett. Ez a politika pedig nem volt véletlen műve: Franciaország politikája akkor már a nemzetközi hasznosítók láthatatlan internacionáléjának függvénye volt.

Nem sok idő múlott el a szerződések aláírása után és már nyilvánvaló lett: az első világháború nem a békéért folyt és az utána készült szerződések sem a békéért, hanem az újabb háború miatt készültek...

„Ne legyen gumbélyegző...”

A páris-környéki békeszerződések összességének minden más vonatkozású háttérbe szorító jelentősége, hogy hiányzott a gazdaságpolitikáj alapja. Ugyanez vezetett politikai szempontokért félre dobott minden olyan tényező, ami a való életet jelent. A rövidlátás politikája jellemezte ezt a döntést, mert a gazdasági helyzetet, a gazdasági élet alakulását, a termelés és piac kérdéseit, a különböző országos gazdasági összeköttetését figyelmen kívül hagyta. Nyilvánvaló, hogy nem az ellentétek kiküszöbölésére törekedtek annak idején, hiszen semmi sem lehet, hogy a békeponthozon felül a közös nagy érdekek birodalmában találkozóra gyűjtsék valamennyi érdekelt ország érdekeiket.

Pontosan ezt fejezi ki Molotov kijelentése, hogy a most összeülő békeértekezlet határozatából „nem lehet gumbélyegző”. Hiába türelmetlenkednek azok, akiknek látóhatára túl borús, vagy túl zavaros — azért, mert nem márról-holnapra hozták meg a békehatározatokat. Hiába sutlagnak a rosszhiszeműek azért, mert lépésről-lépésre tisztázzák az összes vitás kérdéseket. Hiába minden hümmögés; ezáltal a megfontolás vezet és irányítja a tárgyalásokat. Könnyű lenne „gumbélyegző” módszerrel, kész formulák odacsapásával „megoldani” a háború utáni kérdéseket. Ezáltal azonban sokkal többről van szó.

A jelenlegi békeszerződések jelentősége messze túlmege az írott szöveg értelmén, és fogalmán. Itt, most hatalmas erőfeszítéssel és aggályoskodó gondossággal A BEKE SZELLEMET teremtik meg. Azt a szellemet, amelynek számára csak alapot jelent a békekötés megszövegezése. Azt a szellemet, amely biztosítja az egymáshoz tartozást. Biztosítja a gazdasági kibontakozást. Kiküszöböli — emberi számítás és lehetőség szerint legalább is hosszú időre — azt, hogy a világpolitika ismét puska- poroshordó legyen. Amelybe az országok gazdasági, társadalmi és nemzetiségi problémáit belefojtják s amelynek feszültségét csakis háborús vércsatornák útján lehet levezetni...

Történelmi véletlen, hogy 1914 július huszonkilencedike érkezett 1918 július huszonkilencedikéhez. A világ népeinek felébredt öntudata a dolgozók fokozott ébersége pedig biztosítja arra, hogy ezáltal a háborúkiadás felfordulja valójában a béke dátumától találkozzon...

Marián

uriszabósága

Arad, Mărășesti u.
2 sz. első emelet

MA este legyen a mi vendégünk az AMMEFA-AMTE Anna-bálján Eden kerthelyiségében (volt Auer)

A MUNKA ARCIVONALÁRÓL

Akik értékelni tudják a demokráciát

Multról, jelenről és jövőről beszél a munkás

Astragyári munkások és munkások románok és magyarok felelnek kérdéseimre: milyen az életük az üzemben és a gyáron kívül mit valósított meg a fejlődő demokrácia, mit várnak még tőle. A hős és a tisztá kultúrteremben a könyvtár előtt folyik a beszélgetés. Ez a hatalmas terem, melynek színpadán előadásokat tartanak a munkásművészek, már maga is a demokrácia eredménye. Egy éve épült fel. A fejlődni akaró munkásság akarata teremtette meg. Ugyanaz az akarat, mely lent a műhelyekben izzó vasdorongokat göngyölt fel, ugyanaz, amely kiharcolta jogait.

Igy volt a multban

Dehecanu Florica az asztalosműhelyben dolgozik. 1922 óta dolgozom az Astrában, de most először kaptam egyhónapos fizetett szabadságot. Azelőtt is járt volna szabadság. Minden évben hét nap. Nem sok. De még egyszer sem kaptuk meg. Két héttel előbb, mielőtt ki lehetett volna kapjuk szabadságunkat, kitétek bennünket a gyárból és egy-két hét múlva újra jelentkezhetünk, így egyikünk sem volt megszokás nélkül egy évig a gyárban.

Kantinjuk ezelőtt csak a hivatalnokoknak volt, a munkásságnak csak a háború óta. Egy-egy tányér silány levest kaptunk, azt is szuronyos katonák jelenlétében fogyasztottuk el. Nehogy a háború Antonescuké, vagy a némecek ellen merjünk beszélni. Ma a kátrin mellett ekonomát is működik. Zsír, liszt, kenyeret, textilárut kapunk. Azelőtt télen is fapapucsban jártam. Ma a kollektív szerződés szerint minden évben munkaruha, cipő és bakkanás jár nekünk. Az aki a gyárban dolgozik, az tudja, hogy mit tett értünk a Groza-kormány!

Coca Valéria szintén az asztalosműhelyben dolgozik. Öt éve, miután a férjem meghalt, kerültem az Astrába, ahol a férjem dolgozott három gyermekem van. Az egyik tanuló az Astrában, a leányom a dohányjövédéknél van alkalmazásban. 14 éves fiam most fejezte be az iskolát. Búszke vagyok a leányomra, mert részt vesz a CAM kultúrcsoportjában és falumunkára is jár. Városi és falusi munkásoknak közös célunk van: tanulni és a dolgozók jogait biztosítani.

Ki tudunk jönni a keresetünkből, a fiam is kap bakkanásokat ruhát, 160 lejért 1 kiló 40 dekás félbarna kenyeret, azonkívül kapunk cukrot, szappant, húst és zsírt, csak az a baj, hogy nem kapunk elég rendszeresen!

Megbecsülést és jogokat akarunk

A kátrinból egy magyar munkásasszony, Pitus Eszter jön át. Az üzemben az Antonescu-diktatura alatt nem voltak magyar munkások. Nagyon sokat dolgozom — mondja — de meg vagyok elégedve sorsammal. Bár az ekonomát nem is ad eleget, mégis mindnyájan egyformán részesülünk a kiosztásban. A munkásság elég jól megérti egymást, most lehet magyarul is beszélni, nem tapasztaltam rosszabb elbánást, vagy gyűlöletet, mert magyar vagyok. A Magyar Népi Szövetség tagja vagyok és erre a listára szavazok. Mindnyájunknak a demokratikus erőkre kell szavaznunk, ha nem akarunk újabb háborút és gyűlölködést és a dolgozók részére megbecsülést és jogokat akarunk!

Jó Károlyné, a kátrin szakácsnője. Harmincyolc leány van az én felelősségemre bízva. A gyár bizottság mindenit kiharcol a munkásság jólétéért. Stefanov felelős mindent meg tesz, hogy a konyhánk jó legyen, hogy az ételekből semmi sem hiányozzon és mindet ízletesen tudjunk főzni.

Két gyermekem van, az életem meg van, de a ruházódás igen nehéz. Az ekonomákban kevés textilárú van, de

amit kapunk, az igazságosan lesz kiosztva. És főleg most emberek vagyunk! Szabadabban megyünk az utcán, beszélhetjük az anyanyelvünket, de min, dolgozóknak is százszor jobb dolgunk van. Nem harcolunk egyedül, a gyűléseken

Akik tudják, mit jelent a szabadság

Páva Elek a rugóműhelyben dolgozik. A multban, mint embert és mint munkást megfosztottak jogaimtól. Két fiam van. Az egyiket nem tudtam tanulóként leszerződteni, mert nem volt meg az állampolgárságom. (Kimaradtam az állam-

bárki felszólalhat. Nem tekintik azt, hogy férjak vagy nők vagyunk románok, vagy magyarok, egyforma jogaink vannak és egyformán részt akarunk venni az ország újjáépítésében és a demokrácia megerősítésében!

polgársági listáról, mert bevonultam.) Oda adtam a fiamat tanulóknak szerződés nélkül. A mostani munkatörvények értelmében felszabadult, szabó lett én is megkaptam az állampolgárságomat. Harminc nap fizetett szabadságom van, nem mint

A művelődés minden eszközével harcol a Szaktanács kultúrosztálya a dolgozók értelmi színvonalának emeléseért

15.000 kötet könyv, jól felszerelt otthonok állnak a munkásság rendelkezésére

Az aradi Szaktanács kultúrosztálya lelkény munkál fejt ki, hogy a dolgozók műveltségi színvonalát emelje. Az erre irányuló munka rendkívül sikeresnek mondható és az aradi Szaktanács kultúrosztálya féléves mérlege remek megvalósításokat mutat fel.

Munkáirsunk beszélgetést folytatott a Szaktanács kultúrosztályának vezetőjével, Barbu Györggyel, aki a következőkben ismertette a hat hónap alatt történt megvalósításokat eredményeket.

A kultúrszakosztály 26 klubbot létesített, ahol a munkások pihenő órájukban

szórakozhatnak, tanulhatnak. Könyvtárak, rádió és telefon, asztali tészta, billiárd áll a dolgozók rendelkezésére.

A könyvtárak, amelyek a különböző gyárakban, szakszervezetekben létesítettünk nagy látogatottságnak örvendenek. Összesen 33 könyvtár működik, 15 ezer román, magyar és német nyelvű kötettel. Ezeket a könyvtárakat több ezer olvasó használja. Az aradi Szaktanács kultúrosztálya az elmúlt hat hónap alatt három- és félmillió lejt fordított könyvadásra céljaira.

A szakmai kultúra fejlesztése

A szakmai előkészítő tanfolyamokat a múlt év november-hónapjában kezdtük meg és a tanulók itt az ábrázoló geometriából, számából és mértani rajzból

kaptak oktatást, amely megfelelt két ipari liceum tananyagának. A tanfolyamot június 30-án zárjuk le.

A Szaktanács kultúrosztálya a trak-

Gyermeknyaralás a Szovjetunióban

A nyár nagyon sok érdekes és elragadó meglepetést tartogatott a moszkvai tanulóifjúság számára. Több mint 200 ezer iskolás töltötte a nyarat különböző pionirtáborokban. Nyolcezer, az iskolai kort még el nem ért gyerek a moszkvakörnyéki gyermekkertekben üdült.

Több nagyobb városi és közeli parkban „gyermekvárosokat” állítottak fel, ahol a legkülönbözőbb szórakozást nyújtják az üdülő iskolásgyerekeknek. Mesék, érdekes előadások, szabadidő színpad, sportjáték és egyéb szórakozás vidítja a gyermek-sereget.

A moszkvakörnyéki múzeumok, parkok és kolhozok látogatására 50 ezer gyermek jelenkezett.

KAZAHSTÁNBAN KIGYULTAK

A PIONIROK TÁBORTÜZEI

Kazahsztánban véget ért az iskolaév és a pionirok megújították a hagyományos táborüzeit. A tan-San fenyves nyulványaiban, a tavak és folyók partján több mint 300 pionirtábort állítottak fel. Ezekben a táborokban a köztársaság 120 ezer iskolása üdül.

Az iskolásgyerekek egy része a nyaralást hasznos foglalkozással köti egybe. Így 3000 pionír jelentkezett számocaszédésre. Az elmúlt évben a pionirtáborok üdülői 6000 tonna számocát és különféle gyógynövényt gyűjtöttek.

A Szovjetunión szakszervezetétől 1946 nyarán mintegy 5000 pionirtáborot nyitnak a szovjet föld üdülésre, legalkalmasabb helyein. Ezeket a táborokat elsősorban a

hadjárók és a Honvédő Háború rokkantjainak gyermeki számára tartják fenn.

UKRAJNA ERDŐIBEN ÉS HEGYSÉGEIBEN

A Dnyeper-vidék a Kárpátok, a Fekete-tenger és az Azov-tenger pionirtáboraiiban, vagy nyaralóiban ebben az évben az ukrán dolgozók gyermekei üdülnek. A szibériai területről 60 ezer, a hegyvidékről 28 ezer, a dnyepropetrovskiról pedig 25 ezer gyermeket küldenek nyaralni. Az egész köztársaság szanatóriumaiban, nyaralóiban és táborokban több mint félmillió gyerek nyer elhelyezést.

AZ URAL IFJU TURISTÁI

A szverdlovski terület iskolásai csaknem valamennyien turistátra készülnek. Gyalog, vasúton, csónakon, biciklín vagy autón indulnak az Ural-hegység felé, hogy annak hegyeit és völgyeit bejárva a szülőföld szépségeiben gyönyörködjenek.

A KAREL-FÖLDSZOROSON

A leningrádi iskolások jórészt már elutaztak a nyári táborokba és üdülőtelepekre. A Kirov Üzemek munkásainak gyermekei a Szvjenszk-nyaralóba utaztak.

A Karel-földszoroson ezen a nyáron 143 táborot szerveznek, amelyekben 70 ezer leningrádi iskolásgyerek tölti szünidejét.

A városban maradt gyermekek számára 111 játszótérrel létesítenek különböző parkokban és a nagy épületek között fásított udvarain.

régen, amikor kijátszottak bennünk. Mindent kiharcoltunk magunknak, amit eddig kaptunk, de az ekonomát még nem felel meg a demokratikus törvények által előírt követelményeknek. Tagja vagyok a Magyar Népi Szövetségnek. Bizom a demokráciában és harcolok a megerősödéséért!

Őszinte szavakban nehéz munkássorok nyílnak meg. Az, aki sohasem néltől, zótt, nem tudhatja, hogy mit jelent egy jó, ízletes ebéd a kátrinban. Mit jelent egy pár cipő annak, aki kénytelen volt azelőtt télen-nyáron fapapucsot viselni. Nem tudja felbecsülni a fizetett szabadság jelentőségét, az, aki sohasem dolgozott. És, aki még nem evett szuronyos katonák felügyelete mellett, aki nem félt beszélni az utcán, vagy a gyárban, az nem tudhatja, mi a szabadság.

De a munkásság tudja, hogy ezt a kincset az élete árán is meg kell őriznie. Dr SCHLOSSER ELLA

torkezelő tanfolyamokon 212 traktorista képezte ki, akik már részt vettek a tavaszi mezőgazdasági munkálatokban. A kultúrosztály irányítása mellett a dolgozók ének-, akkordeon-, hegedű- és eszperantó-oktatást nyernek.

A kultúrosztály teljes mértékben átérzte, hogy a falú dolgozót is be kell vonni a kultúrunkába és ezért a fél év folyamán 36 csoport kereste fel a falvakat és ott névös műsorral rendezett sok előadást. Tervünk az, hogy ezt a munkát tovább folytassuk a megkezdett lendülettel.

Ezután Barbu György ismertette, hogy a Szaktanács kultúrosztálya mozgókép-előadásokat is rendezett a dolgozók számára kedvezményes jegyekkel. Tizenhat román- és magyarnyelvű műkedvelő csoport működik a különböző gyárakban és szakszervezetekben. Százhusztagú zenekart, kórusokat, ritmikus táncosportokat is szervezett a Szaktanács kultúrcsoportja.

A kultúrszakosztály vezetője ismertette, hogy az üzemekben a faliújságok színvonalát állandóan emelkedik. Valamennyi gyárban, üzemben és szakszervezetben rendszeresen szerkesztik a faliújságokat, majd arról beszélte, hogy a közelmultban megrendezett faliújság-kiallításban milyen pompás anyaggal vettek részt a dolgozók. A demokrácia román hadsereggel is szoros kapcsolatban áll a kultúrosztály. Unnepélyek során a kaszárnyákban a hadsereg tagjai részére könyveket, sakkot osztottak szét.

Harc a szovinizmus ellen

Majd a Szaktanács kultúrosztályának további terveiről beszélgetünk, ezekkel kapcsolatban Barbu György a következőket mondta:

Augusztus 23-án megnyitjuk az újabb faliújság-kiallításunkat, amelynek szervezési munkálatai már megkezdődtek. A felszabadulás évfordulóján megnyitott kiállítás anyaga felöleli Románia népének harcát az ország demokratizálásáért, a termelés növeléséért. Ezen kívül dalárddarvenyét létesítünk, amelyekben részt vesznek a gyárak, üzemek, szakszervezetek dalárdái, szeptember elsején pedig nagyszabású zenekari hangversenyi rendezünk a Kultúrpalotában.

A Szaktanács kultúrosztálya — mondta befejezésül Barbu György — dolgozik, hogy a munkások minél több tudást sajátítsanak el, harcol a szovinizmus ellen és harcol az együttélők népek barátiságának megvalósításáért.

Eddig a nyilatkozat. Megállapíthatjuk, hogy az aradi Szaktanács kultúrosztálya híven teljesíti hivatalát és az elért eredményekből is kitűnik, hogy a dolgozók bőven ellátják a tudás fegyverével!

Igy hajtották a fasizmus karjaiba Románia népeit

1937
dec. 20

Egy választási forduló, amelyen levizsgázott úgy a magyar, mint a román reakció

Nem véletlenség, hogy a választások történetének megítésáig eddig még senki nem foglalkozott pedig köteteket lehetne összeírni arról, hogy az emberi haladás ellen dolgozó reakciós pártok mennyi felfüggetlen, milyen lelkesen módszerekkel léptek fel a dolgozó tömegekkel szemben. A magyar történelmi osztály bombasztikus ígéréteivel fűszerezett választási paprikáitól, a nyílt és cenzusos választások emberfeletlen lelkiismeretvizsgáló kísérletét a romániai történelmi pártok hangzatos hitkönyvadásaiig, mindig csak meghamisított formában nyilvánult meg a népakarat. *Patrascanu választójogi törvénye az első, amely egy országban demokrácia népkormány jelenleg még felbecsülhetetlen értékű teljesítmény elődjére támaszkodva, oly körültekintéssel készült el, hogy az alkalommal a dolgozók okartalanul választások képe fog megújulni az országok során.*

Egy történelmi forduló útjelzője

Az elmúlt választások sorozatából kiragadjuk az 1937 december huszadikán lezajlott választást, amely az ország történelmi fordulójának útjelzője volt. 1926-tól 1933-ig a történelmi pártok öt kormányt váltottak fel egymást. 1933-ban — tehát a náciizmus uralomra jutása idején — megtörtént az a csoda, hogy a Liberális Párt négy évig, vagyis az egész parlamenti időszak alatt zavartalanul vezette az ország ügyeit. A liberálisok zavartalan uralmát az a körülmény tette lehetővé, hogy a súlyos gazdasági krízis a végéhez közeledett, a termelés növekedésben volt, a munkanélküliek száma megcsappant. A fasizmus azonban a politikai élet kulisszái mögött már erősen folytatja bomlasztó munkáját.

A történelmi pártok belső krízise 1937-ben ijesztő módon bontakozott ki. A Liberális Párt ketté szakadt. Brătianu György csoportja — meglekötően hűvös volt a politikai élet horizontján. A Nemzeti Párt pártjából kivált a Goga Octavian csoport, amely a „Numerus Valachicus” vesszőparipáján, fasizta formaruhába öltözve nyergelt a politikai orkuszban. A faji legendát a „Totus pro Tota” elvén Zelea Codreanu betegeskedett. A Nemzeti Kereszténypártot pedig Goga Octavian vezette. A társadalmi helyzetkép az volt, hogy a finanszírozás és a nehézipar képviselői Liberális Párt szembe került első sorban a maga kiváltságaiért olvadtan verekedtek de nem egységes. Nemzeti Párt párttal, ezenkívül egy szemléletben meztelenül munkás-, paraszt- és kisbirtokos ellenzékkel.

Magára maradt a magyarság

Az erdélyi magyarság vezetői kisebbségi sorsba szakadt főúri maradványok és a magyar főúri osztályt mindenkor támogató jogászok voltak. A magyar reakció minden gondolatát, a revisionizmus gondolata töltötte be és minden politikai helyzetet a magyarság sorsa szempontjából mértenek tekintettek. 1922 óta első ízben történt meg, hogy a Magyar Párt vezetői nem kötöttek paktumot egyetlen politikai párttal sem, hanem az erdélyi magyarság erejére támaszkodva vették fel a választási küzdelmet. A győzelemnek ebben az izzó légkörben a történelmi pártok úgy érezték, hogy most már nincs szükségük a magyar voksokra és nem voltak hajlandók semmiféle kiváltságot nyújtani a Magyar Párt vezetőinek. Ez volt tulajdonképpen oka annak, hogy ebben a történelmi pillanatban az erdélyi magyarság magára maradt. Aradtság magyarságát, kilenc fősitű állított ki. Vezető helyen szerepelt a

recz Béla dr. ügyvéd, a Magyar Párt lajosi elnöke. Folytatás Magyarság következik: Kintzig János földbirtokos, Olosz Lajos dr. ügyvéd, Nagy Zoltán református lelkész, Kékény Mihály magyarpécseikai lelkész, Pálfi Sándor nagyzerendi gazda, Demeter Balázs borosjenői gazda, Lantos Miksa tanító és Benke András

Maniu dacsözvevénye

A választást megelőző küzdelemben a magyarság passzív módon viselkedett. Anélkül, hogy aktívabbak voltak a viselkedésük. Ezzel a történelmi pártok Maniu, az ország közvéleményének legnagyobb meglepetésére, a választást képviselő Zelea Codreanuval és Brătianu Györggyel kötött paktumot. Nem érdektelen ennek a megállapodásnak a szövege, amely így szól: *„Alulírott pártok egyezményt kötöttek, hogy megvédjék a választások szabadságát és korrekt lefolyását (?) Ebből a célból az említett pártok a jelenlegi választások tartására megemlékező egyezményt kötöttek. Ez any-*

Az erkölcsi súlyedés eredménye

Ennek az erkölcsi súlyedésnek eredményeként a Nemzeti Parasztpárt keletkezésének jelenetek játszódtak le. Többek között *Fersigan dr., a párt kolozs megyei*

gazdálkodó. Hol maradt a magyar városi dolgozó tömegek jelöltje erről a listáról? Erre a kérdésre még most sem tudnak kielégítő választ adni a Magyar Párt akkori vezetői. Mindössze 12 ezer magyar szavazatra számították a megyében a többi magyar szavazatot elhanyagolható tényezőnek tekintették.

nyit jelent, hogy kerülik egymással szembe az erőszakot, a rágalomokat és a becsmérlést. Ugyanakkor azonban nem jelent akadályt arra, hogy minden párt a saját ideológiáját kifejtse és jobbját világot folytasson.”

Ennél csunyább, ennél lealacsonyított megállapodást a belpolitikai arénában még sohasem kötöttek. Maniu és vezérekara ebben elismerik, hogy avval a Zelea Codreanuval akarták megvédeni a választások szabadságát és korrekt lefolyását, akinek pártja mindenféle gyilkosságoktól sem visszariadó terrort alkalmazta.

tagozatvezetője nyílt gyűlésen összevont kedvű Maniu lelkész, Fersigan feketeszekerkedőnek és panamistának bélyegezte meg Maniu lelkész, aki viszont

székek rohamát politikai elbarácsolásnak. A vasárnap arad megyei jelöltje Iosan esperes volt, a Goga félsz Nemzeti Kereszténypárt dr. Moldovan Silviu volt törvényeszeki főnök.

Jelölés a történelmi pártokra, hogy Vaida már előzetesen megpróbált ellenfeleivel. Legnagyobb próbája az volt, hogy hány helyet tud biztosítani magának a parlamentben.

A tömegek átéltségére volt, hogy a szavazás teljesen nyugodtan folyt le mindenfelé, még pedig a következő eredményekkel:

Liberális Párt 152 mandátum, Nemzeti Pártja 88 mandátum, Codreanu Pártja 66 mandátum, Goga pártja 39 mandátum, Magyar Párt 19 mandátum, Brătianu György pártja 16 mandátum, Junian pártja 9 mandátum.

A szavazatok szétforgácsoltságának meg volt a szomorú eredménye. Amikor kormányalakításra került sor a parlamentben összesen 39 mandátummal rendelkező Goga Octavian kapott megbízatást az ország vezetésére. A történelmi pártok hazug jelszavai és multheti politikai magatartásuk a fasizmus lejárára kergették az országot. Ennek a lejárának a megalapozásában valamennyi reakciós párt és így természetesen a Magyar Párt reakciós vezetők, is részlevettek, azok emberek, akik a másfél évtizedes nemzetiségi elnyomást a maguk kiváltságainak védelmében a magyar népi tömegeket a sovinizmus mákonyával táplálva állék végig és még az utolsó pillanatban sem gondoltak arra, hogy a maguk önmaguk ellen hány magyar ember szerencsétlenségét okozzák.

SÓS ALADÁR

Az MNSz. az erdélyi magyarság egyetemes politikai szervezete

Anglia alulmaradt a világpiacokért folytatott harcban

Amikor az amerikai kongresszus 1941 márciusában a „casa and carry”-törvényt a „lend and lease”-vel helyettesítette, Anglia még egyedül viselte a háború terhet. Az új törvény már nem követelt készpénzt a háború cikkekért, kölcsönbe adta őket és amerikai kereskedelmi hajók is behűttek a csatornába, hogy támogassák Britanniát. A kölcsön azonban mégis sokba került Angliának. Amerika támogatást kért és kapott az önzetlen segítségért, a szénátusban pedig már az angol gyarmatok közös angolszász igazgatását indítványozták. Ekkor hangzott el Churchill híressé vált kifakadása: „Nem azért neveztek ki miniszterelnökké, hogy kárúsítsam a világbirodalmat”. A lend and lease törvény kedvezményeit az amerikai frösztek pénzből fedezték, bizonyos volt tehát, hogy a kölcsönadó valahol, valamikor meg akarja majd keresni ennek a befektetésnek a kamatait.

A „valamikor” most úgy látszik, elérkezett. Az USA parlamenti megszavazta az angol kölcsönt.

Anglia gátat emel

A kölcsön pusztán pénzügyi szempontból igen előnyösnek tűnik. Anglia négy milliárd dolláros hiteltörvényt kap, 1951 végéig tetszés szerinti részletekben vehet igénybe. Kamatokat csak a valóban felvett összeg után kell fizetnie, azt is csak 1951 után. Amerika azt is megígérte, hogyha a brit pénzügyi egyensúly felborul, bizonyos időre felgyűsztyük a felvétel, bizonyos kötelezettségek. Ezek valóban előnyös feltételek sokkal jobbakként, mint amilyeneket az Egyesült Államok Belgiumnak, Hollandiának, vagy akár Franciaországnak szabott hasonló esetekben. Látszik, hogy Anglia hosszú évtizedek óta harcol

már Amerikával a világ nagy piacáért. Ebben a küzdelemben segítőeszközöket kellett igénybevennie, hogy megállhassa helyét a nagyobb hatásokkal dolgozó és olcsóbban termelő amerikai ipar versenyével szemben. A legfontosabb segítséget az úgynevezett „sterling-blokk” nyújtotta. Ennek a tagjai olyan országok voltak, amelyek valutájuk értékét a font sterlinghez kötötték. 1940-ben már csak a brit birodalom tagállamai tartoztak ehhez a tömörüléshez.

Anglia kezéből kicsavarják a fegyvert

A most megszavazott kölcsön legfontosabb eredménye Amerika szempontjából, hogy felrobbantja a sterling-blokkot. Ez a szűk körben döntés szinte világpolitikai következményeket jelent. Jelent mindenképpen, — ahogy a Baltimore Sun írta — hogy „Angliát az amerikai közgazdasági sárkány farkához kötötték”. A kölcsön egyik feltétele arra kötelezi Angliát, hogy a sterling-blokk tagállamainak londoni valuta tartalmát szabadítsa fel. Bocsátása a hitelező országok rendelkezésére, hogy azok szabad elhatározásuk szerint vásárolhassanak Amerikától. Angliának eszerint a kölcsön igen tekintélyes része felélt nincsen rendelkezési joga, hiszen csak Indiának egy milliárd fonttal tartozik. A lefelé szeggek fokozatos felszabadítása tehát az amerikai ártódon előtt kinyitja a sterling-blokk országának felélt szűk kapuját.

A sterling-blokk felrobbanása egy magában biztosítja az amerikai export fellétten urát az angoléval szemben. A régi befektetés profítja tehát már eleve biztosítva van. Az amerikai lőke azonban egyéb feltételeket is fűzött az egyezményhez: A kölcsön teljes össze-

A sterling-blokk tagjai egész valuta tartalmukat Londonban összpontosították és külföldön (elsősorban Amerikában) csak akkor vásárolhattak, ha a londoni elosztó szerv rendelkezésükre bocsátotta a szükséges valutamennyiséget. Ez a rendszer azt eredményezte, hogy az angol világbirodalom tagállamait Anglia a blokk védelme alatt gazdasági elszigeteltségbe vonhatta és erős gátat emelt az amerikai export kiterjesztése elé.

géből Anglia hatszázötven millió dollárt köteles fordítani az Angliában levő amerikai háborúipari felesleg megvásárlására és nem emelheti fel a birodalmi vámtarifákat „más nemzeti” (USA) megkérdezése nélkül, végül pedig Nagybritanniának ratifikálnia kell a Bretton Woods-i pénzügyi egyezményt. Ez azt jelenti, hogy Anglia nem önkényes szabadság elhatározásából a font aranyfartalalmát, azaz nem rendelkezhet szabadon saját valutájának paritásával. A font aranyfartalalmának csökkentése ideiglenesen emelne volna az angol áru versenyerejét a világpiacra és életben tarthatna volna a sterling-blokkot. Végeredményben tehát a kölcsön szerződés gondosan kicsavarja Anglia kezéből minden lehetőséget, amellyel eredményesen szállhatott volna szembe az amerikai export terjedésével. Az amerikai kölcsön alaposan megrendíti Nagybritanniá világhatalmi pozícióját. Miért fogadta el, mégis Anglia ezt a kölcsönt, amely igazi „görög ajándék”, trójai faló az angol gazdasági élet kettős közepén. Az Economist igen velős választ adott erre a kérdésre: „El kell fogadni, mert nincs jobb”.

C. E.

A FÖLD NEPE

Több szövetkezeti tag — jobb szövetkezet

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a háború után a szövetkezeti gondolat rohamosan terjed, még pedig nem csak mint eszméleti jelenség, hanem mint érett gazdálkodási forma és követeli a maga helyét a mai gazdasági rendszerben. A szövetkezeti gazdálkodás ma szükséges és nélkülözhetetlen kiegészítő része a nemzetgazdaságnak. Ökszerű termelést, olcsó árubeszerezést, igazságos árbeosztást el sem lehet képzelni a szövetkezeti forma teljes kifejlesztése és bekapcsolása nélkül. A társadalom legszélesebb rétegei meg is értették a szövetkezeti gazdálkodás fontosságát és így a szövetkezésre kész tömegek egyre növekvő erővel kívánják a célnak minden tekintetben megfelelő, teljesítőképes szövetkezetek alkotását és szoros bekapcsolását a termelésbe és fogyasztásba.

Aradmegye magyaroktól lakott községeiben különösen elterjedt szövetkezet a Hanaya vagy Kaláka. A minél nagyobb haszonra dolgozó magánkereskedelmi helyett, a Kaláka haszon nélkül, beszerzési áron juttatja el az árut a fogyasztóhoz. Kikacsolja tehát a közvetítő kereskedelmet és annak hasznát, csak a szállítási és kezelési költségeket számítva hozzá a beszerzési árhoz. Mégis sokszor szeméretlik a szövetkezeteknek, hogy egyikük olcsóbban, másikuk drágábban számítja az árut. A tájékozatlan kisemberekben azt a tévhitet kelti ez a tény, hogy a kezelésért mégis csak hasznol huznak a fogyasztótól. Pedig az árakban mutatkozó eltérést nem ez okozza. Az a szövetkezet, melynek sok a tagja, nagyobb mennyiségű árut tud beszerezni, már pedig a nagyobb mennyiségű áru szállítása és kezelése sem kerül sokkal többbe, mint kisebb mennyiségűnél. Ugyanakkor a szállítási és kezelési költségek nagyobb mennyiségűre oszolva szét, egy-egy kilo só, vagy egy-egy liter petróleum árát csak lényegtelenül emelik.

Az árakat tehát a szövetkezeti tagok száma csökkenti, vagy emeli. Ha sok tagja van a szövetkezetnek, a költségek többfelé oszlanak és kisebb összeget tesznek ki. Kérés tehát számítható szövetkezetben az összes költségeket az a kevés áru mellett, ami ott szétszórásra kerül. Szükséges tehát, hogy a szövetkezet minden tag magának érdeke, fejlesztése érdekében mindent elkövetessen és a nagyoni szövetkezetekhez kivül személetes közreműködésével munkálkodjék a szövetkezet felvirágztatásán. (P. E.)

Cukornélküli befőzés

Imen vékony kis rózsaszínű füzet hagyta el a sajtót Czelnai Eszter, a kiűnő könyvhamuvész, aki a böszeg idején a nom előtelek torták sütemények és elragadóan díszített szendvicsek készítésére oktatta a háziasszonyokat és most a cukorhiány idején útmutatást ad, hogyan juthat a család télen is üdítő gyümölcsös és gyümölcsözéshez.

Minden jó háziasszony becsúgya, hogy kamrájának polcát üvegbeáruva őrizze a nyár kincseit kezdve a korai cseresznyétől egészen a késő őszi birsalmáig. Ezt az örömet azonban kevesen érthették el mostanában mert hiányzott a gyümölcsök konzerválásánál eddig nélkülözhetetlennek hitt nyersanyag: a cukor. Ezt a hiányt gyózi le Czelnai Eszter művésze, amit kis könyvében a cukornélküli befőzésről írt könyvében is.

Ajánlunk a háziasszonyok figyelmébe ezt a kis füzetet amit az MNSz Str. Iosif Vulcan 12 sz. székházában és Mera Paula könyvtárában szerezhetnek be két ezer lejes árában.

A hőség lerontotta a burgonyatermés kilátásait

Másodszori vetés után közepes rizstermés várható

Az aratási és cséplési munkák befejezése után a gazdaközönség érdeklődése a kapás növények felé fordul. A tengeri állásáról a napokban emlékeztünk meg és közöltük, hogy a korai kukorica az esőzés következtében nagyon szépen fejlődik. A burgonya ezzel szemben eléggé megsínylette a hőséget annyira, hogy a gumók nem képesek kifejlődni. A cukorrépa Aradmegyében eléggé ritkán bajtört de a termés ennek ellenére sem lesz gyengébb a múlt événél. A különleges magvak közül rizset kétszer kellett vetni. Az első vetések idején ugyanis olyan szelens volt az időjárás, hogy a legtöbb helyen a szemeket elvitte a szél. Ezért később újabb kellett vetni. A szárazság és a vízhiány sokat ártott a rizsnek. Most már eléggé szépen fejlődik és éppen a napokban kezdődött el a kalászfelállítás.

úgy hogy az idén sok helyen kissé később lesz az aratás. Ha kedvező lesz az időjárás akkor legkorábban szeptember közepén történik meg a beérés, de sok helyen csak októberre marad el az aratás. Számítani lehet arra, hogy a termés még így is, a sok baj után, jó közepes lesz.

Aradmegyében sajnos kevesen törődnek vele, pedig más helyeken igen fontos cikk a gyógynövények termelése. Nálunk csak Kisjenő környékén termettek és szedtek gyógynövényeket eléggé sok kamillát és kevés menthát. A termés mindkettőben jól horott, csak a termelők abból a szempontból panaszkodnak, hogy a termés elhelyezése még most nehezebben mint máskor. Az exportviszonyok és a szállítási nehézségek okozzák ezeket a bajokat.

Százhusz vagonra becsülik Aradmegye idej olajmagtermését.

41 malom foglalkozik az olajos magvak feldolgozásával

Az olajos magvak termelésének kérdése iránt a háborút követő időben nagy érdeklődéssel fordult nemcsak a falvak gazdaságai, hanem a városok községei is. Ez könnyen megérthető, ha tekintetbe vesszük a zsír árának állandó emelkedését. Az olajos magvak termelése az utóbbi évtizedekben különösen egyre nagyobb teret hódít. Az elmúlt évben Aradmegyében több mint 17 vagon olajat termeltek, de minden rémüny meg van arra, hogy az idei termés ennek megfelelően a kétszerese lesz. Beszerzett adataink szerint Aradmegyében min egy öt-

ezer holdon termeltek olajgyártásra alkalmas napraforgót és többet s ezenkívül 10 kalászföldön holdon repcét. A termés általában előző szepon fejlődött és csak a közeli hetekben kerül sor arra, hogy az eredményt tisztán lássuk, de a hozzáértők szerint a többi és napraforgómagból 120 vagon termésre biztosan lehet számítani, amiből 25 vagon olajat lehet termelni. Aradmegyében 41 malom foglalkozik a préseléssel, amelyek valószínűleg idén is százalékokat kapnak ellenértékben, még pedig 10—12 százalékol.

Megjelent a gyapju kötelező beszolgáltatásáról szóló rendelet

Hivatalos rendelet szerint a juhártó gazdáknak az alábbi mennyiségű gyapjút kell beszolgáltatni: Récska fajtájú juhok után juhonként 0,5 kg-ot, ha a gazdának 20-nál kevesebb juha van, a 20-on felüliek után pedig 0,75 kg-ot. Berke (cigája) fajtájúak után 20 darabon alul egyenként 0,75 kg-ot, 20 darabon felül 1 kg-ot. Vagyis pl., akinek 25 juha van, az bead 20x0,75—15 kg-ot és 5x1 kg-ot, összesen 20 kg-ot. A merinói fajtájúak után, azok számától függetlenül, darabonként 2 kg-ot. A beszolgáltatott gyapju át-

vételi árának 40 százaléka értékéig a gazdák a gyűjtést végző szerytől ipari termékeket kapnak. Ebből 20 százalék ellenében gyapotfonalat vagy szövetet, 20 százalék erejéig más ipari és élelmiszeri cikkeket a hivatalos áron. A fenti mennyiségek nyers, zsíros, de tiszta gyapjura vonatkoznak. A gyűjtéssel Nemzeti Szövetkezeti Intézet van megbízva, mely bizományosokat fog kinevezni s ezek veszik át a gyapjút. Az átadás legközelebbi időpontja augusztus 1.

Hogyan irtsuk a magtárt zsizsiket

A magtárak, kamrák, padlások, ahol a gabonánkat tartani szoktuk, ilyenkor kiürülnek. Ez az időszak legalkalmasabb tehát arra, hogy az ellen a károsodás ellen védekezzünk, amit gabonánkban különféle rovarok, különösen a magtári zsizsik okozhat.

Nagyobb magtárakban, amelyeket általában ajtóik részeinek befűtése által legintenseen el lehet zárni, mérges gázokkal klórmésszel szokták a zsizsiket kiirtani. Padlásokon, ahol a tetőzetek nem lehet legintenseen elzárni, ez az eljárás nem alkalmas. De manapság nem is igen lehet mérgező anyagokat beszerezni. Ilyen helyeken egyszerűbb eljárással is célt érhetünk.

Első lépés az alapos tisztogatás. A padlót, falakat, tetőzetet, szerelvényeket le kell seprni. Ezután tanácsos be az összes deszkák közötti falakon, gerendák közötti résekbe, különösen a nagyobb nyílásokba. Ha van olcsóbb fajta petróleum-

munk nyersolajunk, fáradi (használt) gépolajunk, azzal kenjük vagy permétezzük be azokat a helyeket, ahol a rovarok meghúzódhatnak. Végül pedig helyezzünk el a helyiség néhány helyén kis rakás (1—2 liternyi) kissé megnedvesített gabonacsut és takarjuk le ezeket a rakásokat zsákokkal. Néhány napos időközökben vizsgáljuk meg a rakásokat és ha zsizsiket találunk bennük, rostáljuk ki őket vizes edény felett, amelybe egy kevés petróleumot öntünk. Ebben a zsizsik azonnal elpusztul. Ezt a károsítást ismételjük meg mindaddig, amíg a rakásokban zsizsiket találunk.

Előfordulhat az is — bár az idén úgy hiszem, elég ritkán, — hogy a magtárból nem fog ki a tavalyi gabona és a maradékot valamely okból meg akarjuk tartani. Legjobb lesz azt más helyiségbe átvinni, hogy a rovarirtást a legintenseen ki-írtott magtárban alaposan végrehajthassuk. De ha ebben a maradékban zsizsi-

ket találunk (próbarostással fedés lepedő felett), akkor azt is alaposan zsizsítéssel kell a nagyobb károsodástól megvédenünk. Ennek legegyszerűbb módja az, ha gabonánkat egyszerű szelcsostán erősen megszeleljük, úgy hogy a bogarak pléhálcában lévő petróleumos vízbe vagy lepedőre hulljanak.

Ezzel az eljárással nagymennyiségű gabonát is hosszú ideig tarthatunk el károsodás nélkül akkor is, ha zsizsik van benne, amely kezelés nélkül már néhány hónap alatt nagyot ront a gabona értékében. Ez a rovar hidegben, télen nem szaporodik csak a melegebb idő beállta után, májusban kezd meg peterakását. Viszont a hidegebb őszi időszak beálltaig nagyon elszaporodnak, ha nem védekezünk idejében.

Román Petőfi-est a rádióban

BUKAREST. A bukaresti rádió románnyelvű Petőfi-estet tűzött műsorára az „Erdélyi óra” keretében. A műsor egyes számát a Román Irászövetség állította össze. Petőfiről Eftimiu Victor, a jeles román író és drámaszerző tart előadást, majd több Petőfi-verset olvasnak fel Costa Carei kiváló román műfordító új tolmácsolásában.

A román rádió Petőfi-estje a Magyar Népi Szövetség országos Petőfi-hete alkalmából hűen tükrözi a román és magyar írók közös munkáját az országban együttélő népek megbékeltetésére s újabb állomása a nemzetközi viszonylatokban is fejlődő Petőfi-kultusznak.

Mit kell tudni a gazdának

EGY VAGON CUKORRÉPAÉRT 25 KG. INGYEN CUKOR A TERMELEKNEK. A közellátásügyi minisztérium intézkedése következtében a cukorrépa-termelők ingyenes cukorjárandóságát felemelték. Minden átadott 1 vagon cukorrépaért a termelőt a múlt évi 14 kg. ingyen-cukor helyett az idén 25 kg. illeti meg. A cukorrépa átvételi árát pedig a földművelésügyi minisztérium 1946 évre vagononként 2 és fél millió lejben állapította meg.

A FALUSI OLAJPRESEK HASZNALATÁT 1947 JÚNIUS 1-IG ENGEDÉLYEZTEK. A 868. sz. törvényrendelet úgy intézkedett, hogy a paraszt olajmalmok (teasuri társnesti) tulajdonosai 1947 június 1-ig kötelesek berendezéseiket gépi présekkel helyettesíteni, vagy használatukról lemondani. A kézi zúzó használatát egyidejűleg betiltják.

A TERMELEK SZABADON SZÁLLÍTHATJÁK AZ ÉLELMISZEREKNEK. A közellátási minisztérium elrendelte, hogy a mezőgazdasági termelők szabadon, minden megszorítás nélkül szállíthatják be a városokba termésköltségüket akár vasuton, akár szekéren.

A NŐK POLGÁRI EGYENJOGUSÍTÁSA. Az igazságügyminisztériumban törvénytervezet dolgoznak, amely érvényteleníti a polgári törvénykönyvnek a nők jogait korlátozó rendelkezéseit. Lajtelentés szerint a törvénytervezet lehetővé teszi a nők gyámi kinevezését a férfi gondnokság alá helyezése esetén. A készülő törvénytervezet polgári jogi vonatkozásban is a férfiakkal egyenlő jogokat biztosít a nőknek, mint ahogy a szavazati jog tekintetében az új választói törvény teszi.

AZ OKMÁNYOK FELBŐLTŐZÉSE. A hivatalos lap június 3-án megjelent 126. száma rendeletet közöl, amely szabályozza a statisztikai helyegek alkalmazását a különböző okmányokon.

500, 1000 és 2000 LEJES PÉNZPÉNY KERÜLT FORGALOMBA. A pénzügyminisztérium megbízást kapott 500, 1000 és 2000 lejes fém pénzforralomba hozzására. Az 500 és az 1000 lejes alumíniumból, a 2000 lejes rézből és cinkből készül. A hónap végéig már forgalomba is hozták az új fémpenzeket.

Csej Slavín szovjethaditudósító hiteles naplójegyzeteiből

A Harmadik Birodalom utolsó napjai

Németből fordította: SÓS ALADÁR

Berlin a romváros

1.

A „Harmadik Birodalom” összeomlásában nem volt semmi nagyvonalúság. A művész hiába keresi benne a tragédia motívumait. Nem tragédia volt az ami Németországban lejátszódott, hanem a tömeghisztériának véres megnyitakozása.

Berlinben étem át a négyéves háború befejezését. Közvetlen megfigyeléseim, a kihallgatások és egyéb események lehetővé tették számomra, hogy átfogó képet alkossak a náciuralom utolsó perceinek lefolyásáról.

Mi történt Berlinben, miközben annak előterében már folytak a harcok? Nyolc védelmi körzetre osztották fel Berlint. Kikénedtek volt a belváros a náciizmus citadellája. A németek mind bevehették volna tartózkodásukat, mert itt székelt a nemzeti szocializmus gondolkodó alya: a náci-kormány és az államkormány.

Huszonegyezer emberből álló garnizon védelmezte a körzeteket. Maga Hitler nevezte ki az egyes körzetek parancsnokait. Olyan tisztak kapták ezt a megbízást, akik föltétlenül élvezték bizalmát. Az úgynevezett „A” körzetben bizonyos Fengerl nevű törzstiszt parancsnokot, Hitler kedvence, Közlegényből lett ezredes. Nem katonai érdemeivel szerezte meg rangját. Hamarosan kiderült, hogy a náci fővárost nem lehet csúnyán különleges bizalomra támaszkodó katonákkal megvédeni. Szükség volt hadilapaszlatokra is. Az utolsó napokban Weidling tűzérési tábornok kapott megbízást Berlin védelmére. Weidling idős fronttiszt volt. Nem tartozott Hitler szorosán volt környezetéhez.

Weidling tábornok, a keleti fronton nagyon egyoldalú tapasztalatokat szerzett. Így 1941-42-ben résztvett a moszkvai visszavonulásban. 1943-ban mint divízióparancsnok visszavonult a kurszki kanyarból, 1944-ben mint a 9. hadsereg parancsnoka a bobrujski terepszakából. Megtizedelt csapatait cserbenhagyta. Miután 1945-ben lefokozták, mint hadtestparancsnok Kelet-Poroszországból vonult vissza, később április hónapban az Odera mellől menekült hadtestével.

Ezzel az ütközettel kezdődött meg a Berlinért folyó csata.

Weidling, mint Berlin védője naponta tett jelentéseket Hitlernek és minisztereinek. Esténként megjelent az új kancellári palotában berendezett löbb emelet mélységű légvédelmi erődben, ahonnan a náci-hatalmasok a valójában már nem létező Reichot kormányozták. Micsoda különbség! Röviddel előbb egész Európa urai voltak és most füstölög romhalmazoktól övezett légvédelmi menedék képezte „birodalmukat”. Weidling elbeszélése szerint Hitler ebben a földalatti egérfogóban is hatalmi tébolyban és fecsegési mániában szenvedett. Féradhatatlanul osztogatta parancsait, de már senki sem teljesítette azokat. Légűres térben uralkodott.

Weidling magasnövési, szöke hajú törzstiszt volt. A magartatása melev. Ez különben majdnem minden német sajátossága. Elbeszélésének drá-

mai pillanatában is monoton ünneplésszerűséggel beszélt, anélkül, hogy színeznit tudta volna hanghordozását. Különben több esze volt, mint a többinek: május másodikán már belátta, hogy az adott körülmények között legjobb lesz, ha fogságba kerül.

Annál érdekesebb volt számomra Weidling valómása, mert május másodikán személyesen voltam ott, midőn a szovjetcsapatok megszállták az új kancellári palotát. A harcok nyomai mellett láttam, a védőseregen urrá lett rémület megnyitakozásait. Elsősorban az lepett meg, hogyan használták fel Hitler magánkönyvtárát. A Führer Ex Librisével és az egyes szerzők aláírásával ellátott könyveket a kancellári palota széles ablakainak eltorlaszolására vették igénybe. A gránátésőtől megtépázott „Mein Kampf” szétszóródott lapjai hevertek a padozaton. A szétbombázott példányok tömegéből arra a következtetésre jutottam, hogy Hitler legkedvencebb írója — Hitler volt.

A palota kertjében orgonafák vi-

rágzottak, alattuk öngyilkosok hullái sorakoztak egymás mellett. Törzstisztek, SS legények és Gestapo emberek holttesteit. „Öngyilkosok kertjének” nevezte el Berlin lakossága ezt a helyet.

Weidling tábornok elkésett karrierjével. Április 24-én, tehát a főváros elesése előtt 8 nappal — neveztek ki Berlin védőjének. Azt vallotta, hogy nem szívesen vállalta el a megbízást. Némcsak azért, mert nagyon jól ismerette önmagába szerelmes rablartóit és annak jellemét, és mert kinevezését csak annak köszönhetné, hogy a náci vezérek az utolsó pillanatban pánik-szerűen keresték a megbízható katonákat, hanem főleg azért, mert mint öreg, tapasztalt katona tisztán látta, hogy a náci-főváros helyzete menthetetlen.

Megebízást azonban nem utasította vissza, mert tudta, hogy az ilyen embereket Hitler rövid úton elintézi. Egy évvel előbb, amikor a 9. hadsereg Bobrujsknál összeomlott, Hitler golyó általi halálra ítélt Weidlinget. Külön-

ben ennél sokkal kisebb mértékben is főbelövés járt az utolsó időben. Előbb volt az is, hogy valaki taktikai kérdésekben nem értett egyet a Führerrel. Hadifogságba került német tábornokok ezt hallották:

— Míg a Wehrmacht győzött Hitler ezt önmagának tulajdonította.

— Amikor azonban a Wehrmachtot megverték, ennek okozói a tábornokok voltak. És mit tehettünk mi? Hitler maga vette kezébe a hadsereg vezetését és éppen ezzel hénította meg a harci egységek mozgási szabadságát. A Vezér személyes jóváhagyása nélkül egyetlen hadsereget, vagy hadtestet sem lehetett a front egyik szakaszáról a másikra áthelyezni.

A hadifogságba került tábornokok különben sokszor hangsúlyozták, hogy ellentmondtak Hitlernek. A valóságban szolgálaként hűséggel teljesítették parancsait. Nem kétséges, hogy Weidling tábornok is ezek közé tartozott. Szívvel-lélekkel szolgálta a fasiszta uralmat és Hitlert.

A Führer visszavonta a Weidlingre hozott halálos ítéletet. Ezért nem lőtték fölé. Az „agyondövetem” kifejezés feltűnően sokszor szerepelt Weidling válomástételében, de ezt nem vette észre. A golyó általi halál nagymértékben fűtvegette Hitler környezetét, mert a végrehajtó hóhérok mindenkor jelen voltak Hitler SS testőrségének képében.

(Folytatjuk).

Világító ruhaanyag

MOSZKVA. Az elmúlt hónapok során mindenütt, ahol az emberek a textiliparral kapcsolatban állnak, a textilipari miniszterium irodáitól egészen le, a legkisebb textilművekig, sokat beszéltek Pavel Voroncov fizikatanár korszakalkoló találmányáról. Ez a találmány a világító ruhaanyag.

A múltkorában meglátogattam őt, hogy közelebbről megismerjem találmányát. Pavel Voroncovnak Ivanovo városában lévő dolgozószobája mellett van a laboratóriuma. A falakon híres fizikusok és természetudósok képei láthatók. Az asztalokon, szekrényeken és a magas állványokon mindenütt ott csillognak a rész- ből, nikkelből és üvegből készült kísérleti eszközök. Egy másik állvány tele könyvekkel.

Az egyik állványon, nem valami nagy rendben, különböző nagyságú kartondarabok voltak elhelyezve. Semmi különös nem volt rajtuk, ami magára volna a figyelmünket, legalább is első pillantásra nem. Nem is hittem volna, hogy ezek a kartondarabok néhány perc múlva a leg- tündéribb látvánnyal kápráztatnak el. „Lépjön csak közelebb — mondta Voroncov — most leereszttem a redőnyöket és elsőként a szobát”. Így is tett. A szobában azonban nem lett sötét, hanem többszáz fényforrás árasztott világosságot, aranyos, bíborvörös, lilá és narancs- sárga fényt, a szivárvány színének minden árnyalatában. Amint közelebb léptem az egyes fényforrásokhoz láttam, hogy mindegyik más-más alakú rajzolatból árad. Apró csillagcskák, növények, virágok kartonra rajzolt körvonalaiból áradt a fény. Ugy tün azonban, mintha nem az avarghól áradt volna a fény, hanem

valami varázslatos gyapjúfonallal lett volna az alszöve.

Voroncov tanár odalépett az egyik állványhoz és ráterített néhány méter avar- got. A ruhaanyag zöld alapszínű, amely olyan volt, mint a koravasszi mező trisz- zoldje. Észilagfűrtök, rubinok, gyémántok, opál- és zafír színű rajzok kezdtek ragyogni.

Voroncov felhúzta a redőnyöket és a csodálatos látvány elkünt. Csak egy egész közönséges kinézésű kartondarab feküdt előttem, olyan, amilyen bármely áruház- ban kapható.

„Na, hogy jött?” — kérdezte tőlem. „Mi ez tulajdonképpen?” — kérdeztem tőle én.

Voroncov válaszában elhagyta a tudományos magyarázatot, amit úgyis csak a szakértők értenek meg. A találmány lényege az, hogy sikerült olyan eljárás- módot felfedeznie, amellyel bizonyos világító festékanyag rárógzítható a ruház- zóanyagokra. A legérdekesebb azonban az, hogy az ilyen ruhaanyagot tetszés szerint lehet mosni, vasalni és bármilyen fajta ruha készíthető belőle. A világító festék ezáltal semmi változást sem szenved tartósságában és tiszta fényében.

A legutóbbi hetekben Ivanovo városá- nak egyik nagy textilgyárában megkezd- ték a Pavel Voroncov találmányával ké- szült szövetek gyártását. Még nem eg- szen világos, hogy milyen célokra lehet felhasználni ezeket a ruhaanyagokat. Min- denesetre a szovjet közönség nemsokára a színpadokon, az Operában és a balett- előadásokon csodálhatja majd meg a me- sék világát megelevenítő világító ruhákat.

J. K.

„A szabadság lobogója alatt”

Molnár Sándor új verseskötönye

A Felszabadult Ember tárja le- lelkét Molnár Sándor új verseiben. A markáns gondolatok és erőteljes szavak mögött meg ott érezzük a lehullott láncok csörgését, de ugyan- akkor felszendül a tragikus múlt el- nyomottjainak örömteljes hangja is. Molnár Sándor hatalmas magassá- gokba emelkedett fel a régi lírája fölé. Új tangoikat hallunk tőle eb- ben a kötetben, a forradalmi líra új hangját. A költő most minden igaz ember örömet és fájdalmát ki- kristályosított szavakba önti, ame- lyek szívből jönnek és átütő erővel törnek keresztül a megszokott formá- kat. „Fajtam a magyarság, testvé- rem minden ember” — mondja Mol- nár Sándor jelmondatában. És ez a gondolat soha nem lankadó lelkesed- déssel vonul végig versein, ame- lyekben lángol az emberszeretet és színes mozaikká formált magyar szavak imádata. Új versek ezek, a mai kor versei. Kalapácsütés min- den szó, amit a gyűlölködőkről, a tiszta emberi érzés ellenségeiről ír és simogatás minden gondolat, ami az emberszeretetről szól. Szívesen és örömmel olvassunk végig ezt fő- leg tartalmas, de külső kiállítás- ban is izléses könnvet, amely dia- dalmas dokumentuma a teljes fel- szabadulás előtt álló Embernek.

C. P.

BRIKETT

köszén, faszén, oltott mész
fűrészpót, gyújtós kapható

FOCUS fatelepen

Arad, Piata Stefan cel Mare 10
Telefon 28-01

Téglaprés téglagyári berendezés

(csillék, fordítók, stb.) ELADÓ. Én
deklódni: Satu Mare, str. Bana
7 sz. Fopper. Telefon 322

ELSEJEIG INGYEN

kapják a Jövőt

ÚJ ELŐFIZETŐINK

akik most rendelik meg lapunkat

Hírek

MNSZ SAJTÓ- ÉS PROPAGANDA-BIZOTTSÁGÁNAK ülése szombaton délután 5 órakor a központban. A kerületi, ifjúsági és népcsoportbeli sajtó-felelősök megjelenése kötelező.

AZ ARADI HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTAK SZAKSZERVEZETÉ felkéri házimester tagjait jelenjenek meg vasárnap, július 28-án, délelőtt 11 órakor a szakszervezet helyiségében (Mária királyné út 15) tartandó külön gyűlésen, amelyen fontos dolgok kerülnek napirendre. Vasárnap délután 4 órakor táncdélután is lesz.

Művészi portrék Gyermekfelvételek Gyorsképek ANGELO-nál

Eminecu-ucca 24-26. 2488

SIRKÓAVATÁS. Szűcs F. Vilmos sarkóavatása 28-án, vasárnap reggel fél 10 órakor a régi zsidótemetőben.

A RUHÁZATI IPARI MUNKÁSOK SZAKSZERVEZETÉ felszólítja azokat a tagokat, akik a tagdíjakkal hátralékban vannak, hogy augusztus 1-ig feltétlenül rendezzék a hátralékot, mert kontrolálva lesznek.

DOKTORÁVATÁS. Szalai Tibor jogvégeztől okl. közgazdász, Szalai Vilmos ismert aradi ügyvéd fiát tegnap avatták a közgazdasági tudományok doktorává. 2494

JELSZÓPÁLYÁZATI FELHÍVÁS! Az MNSZ központi nébizottsága pályázatot hirdet magyar vonatkozású jelszavakra, versekre, énekekre, melyek kapcsolatosak a választással és a magyarságnak a választásokon való részvételével a különlistával. Pályázatokat az aradi MNSZ-hez kérünk minél hamarabb beküldeni.

CASBI ALÁ ESŐK FIGYELMÉBE! Mindazok, akiknek vagyonuk CASBI alatt van jelentkezzenek saját érdekükben azonnal az MNSZ aradi székházában, Sr. Iosif Vulcan 12.

FELHÍVÁS AZ MNSZ KÖZSÉGI SZERVEZETEIHEZ! A jövő héten az MNSZ aradmegyei titkára megkezdte a nemzetiségi nyilatkozatok összeszedését. A hét végén a megyei titkár a következő sorrendben látogatja meg az MNSZ járásközpontjait: Pécska, Zimándújfalú, Kisjenő, Erdőhegy, Pankola. Kérjük a nemzetiségi nyilatkozatok összegyűjtését szorgalmazni, hogy a megyei titkár azokat a körzeti székhelyeken átvehesse.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. Mindazoknak, akik felejtethetetlen forrjem, illetve édesapám Lile Péter temetésén résztvettek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek, továbbá a bőripari munkaadóknak ezúton mondunk köszönetet. Lile Péterné és leánya. 2491

Szombaton 3 órakor: (Munkáselőadás, olcsó helyvarakkal): Nyitott ablak, vidám operett. Délután 6 órakor: Maricza grófnő. Kálmán Imre világhírű nagyoperettje. Vasárnap délelőtt 11 órakor: Az ördög nem alszik, zenés bohózat. Délután 3 és 6 órakor: Maricza grófnő, nagyoperett. Hétfőn, kedden, szerdán 6 órakor: Maricza grófnő. Jón: Zerkovics Béla vidám operettje. Csókos asszony.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bulev. Regina Maria 13. PRESA DEMOCRATA

A kollektív szerződések kiegészítésének ügye a Szaktanács előtt

Az UGIR elfogadta az akkord munka új rendszerét

Az aradi Szaktanács helyiségében péntek délután három gyűlést tartottak, amelynek során megvitatták a kollektív szerződések melléklete alkalmazásának kérdését, amelyet a múlt hónap tizenötödikén írtak alá az Országos Szaktanács és az UGIR megbízottai Bukarestben. A gyűlésekről szóló beszámolóink a következők:

Délután 2-kor kezdődött az aradi Szaktanács közvetlen vezetőségének ülése. Lupau Ioan szaktanacsi titkár, elnöki megnyitóját után Rotter László ismertette a kollektív szerződések mellékletét, majd Mantoiu Dumitru reszortfelelős válaszolt a hozzáintézett kérdésekre. Sor került az idegyűlést végző üzemekben dolgozó munkások problémáinak megvitatására. Határozat történt, hogy mindazon idegyűlést végző üzemek dolgozói, amelyeknél mincsezen szó a munka folytonosságáról általános prémium föbbletet kapnak.

A Szaktanács helyiségében lefolyt második ülésen az ekonomátek problémáikat tárgyalták. A kollektív szerződés most életbelépett melléklete, mint ismeretes, megállapítja a munkaadók kötelezettségét, hogy a dolgozókat az ekonomátekön keresztül megfelelő mennyiségű ruházati cikkel és elsőrendű fontossá-

gu élelmiszerral lássák el. Az ülésen megjelent Lupau Ioan, a megyei ellátásügyi hivatal igazgatója, az UGIR részéről Serbanescu és Butuiescu mérnökök, Steger a kisiparosok szövetségének főtitkára, Lányi György az USIC küldötte. Az aradi Szaktanács részéről Lupau Ioan titkár, Mantoiu Dumitru reszortfelelős és Rotter László helyettes titkár vettek részt a gyűlésen. Elküldték megbízottaikat a tanácskozásra a szakszervezetek és az ekonomátek megbízottai is.

Rotter László ismertette az ekonomátek ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseket, majd felsorolta azokat az élelmiszer és ruházati cikkeket, amelyekkel a munkaadók az ekonomátekön keresztül kötelesek ellátni a dolgozókat. Elhatározták, hogy az ekonomátek munkájának ellenőrzésére irányuló bizottság kedden délután 5 órakor alakul meg a Szaktanács helyiségében. A Szaktanács részéről már kijelölték azokat a tagokat, akik részt vesznek a bizottság munkájában, ezek a következők: Mantoiu Dumitru, Rosu és Rotter László.

A harmadik ülés délután 6 órakor kezdődött. Ennek tárgysorozatán az akkord-rendszerre vonatkozó kol-

lektív szerződés mellékletének alkalmazása szerepelt. A Szaktanácsot Lupau Ioan, Mantoiu Dumitru és Rotter László képviselték. A munkaadók részéről megjelentek: Butuiescu és Serbanescu mérnökök az UGIR képviselőiben, a kisiparosok részéről Paller Imre, Gherman Jenő, Freud Ignác és Uzsora István. A dolgozókat Papst Károly textil szakszervezet, Drecin Ioan vas és fém-munkások szakszervezete és Kiss István a bőripari munkások részéről képviselték.

Rotter László ismertette a kollektív szerződés mellékletében lefektetett akkord rendszer ügyét. Az UGIR megbízottai teljes egészében elfogadták a kollektív szerződés mellékletének alkalmazását, míg a kisiparosok képviselőivel tovább folynak a tárgyalások.

A gyűlés határozata szerint a jövő héten megalakul az a bizottság, amely az akkord prémium kiszámítását végzi el. Ezekbe a bizottságokba úgy a dolgozók, mint a munkaadók küldenek képviselőket. A bizottságok foglalkozási ágak szerint alakulnak meg és köteleességük az akkord rendszer technikai és elvi alkalmazását keresztülvinni.

SAVOY MOZI

Telefon: 28-22.
Ma, premier!

Figyelem! Az előadások pontosan 8, 4.30, 6, 7.30 és 9-kor nyitott otóvel

Pista tekintetes ur

Főszerepben: JÁVOR PÁL, TOLNAY KLÁRI, Turay Ida, Vaszari Piri, Felsőczy Irén, Halmay Thor, Máty Gerő, Pálóczy László

Halálra ítélték a kunmadarasi pogrom három főbűnösét

Háromhetes tárgyalás után csütörtökön hirdették ítéletet, a népbíróság Nagy-tanácsa a kunmadarasi pogrom felbujtói és gyilkosai ügyében.

A népbíróság Tóth Zsigmondot, Fakács Gergelyt és Nagy János, a három felbujtót halálra ítélte.

Kálmán Balázs, K. Tóth Eszter és

Fodor Ferenc életfogytiglani kényszermunkát kapott. Vóna özsefét 15 évi kényszermunkára ítélték. A többi bűnös 2-10 évig terjedő kényszermunkát és fegyházbüntetést kapott.

A három kunmadarasi rendőrt hat-hat évi fegyházra ítélték.

Stojkovits József fényképészeti műterme

Bul. Regina Maria 10. 2489

V. I. Coloman Hartmann

bijuterie

Arad, Bul. Reg. Maria 26. Telefon 20-14. 2481

Apróhirdetés

ÖTVENSZÁZALÉKOS KEDVEZMÉNY. NYEL augusztus 1-én GÉPIRÓ (10 ujjas), KÖNYVELŐ és GYORSÍRÓ nyári tanfolyamot kezdünk. „PAL-LAS”, Cosbuc 1. 7243

MUNKÁSLEÁNY felvétetik Lux szodaviz-gyár, Barikó 17. 7270

VESZEK rossz szőnyeget pokrócot magas áron. Ugyanott fiatal leány vagy fiú könnyű házimunkára felvétetik. Cuz Voda 4. Guba. 7245

HOHNER akkordeon, 60 basszusos. Eladó. Dr. Ioan Sucru ut 55. 7268

TÉGLA, elsőosztályú, nagy mennyiségben eladó. „Imperial” étterem, Calea Aurel Vlaicu 1-3. 7261

SZOBAKONYHÁS lakást keresek azonnalra. Csák Emil koszorús, Mocsonyi ucca 12. 7279

KERESEK házi szövőszékhez 26/28-as nyüstöt. Címeiket a kiadóba kérek.

BECSÜLETES minden felvétetik. Kohn Iosif csemegeüzlet, Cloasca u. sarok. 7281

ELADÓ újmiklakai és aradi bérház. Érdeklődni Numa Pompihu 53 alatt.

MEGBIZOTTUNK BUKARESTBE rendszeresen SZERDÁN indul. Mindenféle megbízást elvállalunk. OLYMPIKON utazási, szállítási iroda. Arad, Brătianu ucca 2-4. Telefon 20-49. 674

FEHER festett szekrény 150.000. 2 kártyozott fotel 60.000. 4 zsurasztal 85.000. álló lámpa 100.000. összeszokható vaságy 140.000-lei. Comis'o Dacia kávéház mellett. 7267

TAKARITÓNÓ reggeli órákra keresztetik. Klein, Greceanu ucca 18. Érdeklődni reggel 6-8 között. 7282

ELADÓ AEG motor teljesen új 3 HP 220-380 volt 1400 t. Cím a kiadóban. 7283

MODERN, új, állítható rajzasztal eladó. Cím a kiadóban. 7271

ARANY stopperórát elvesztettem, a Moise Nicoara uccában. Becsületes megtaláló egymillió lei jutalmat kap. Moise Nicoara 9. ap. 1. 7273

KIHORDÓT és kocsist felveszünk. Gloria szikvízgyár, Bul. Carol 14.

FÉRFI fehérnemű varrónő és nőruha varrónő felvétetik. Jelentkezés 2-3 között. Bul. Carol 26. ap. 1.

BEJARÓNÓT azonnalra keresek. Címeiket a kiadóba kérek. 7285

KISZOLGÁLÓ kisasszonyt felveszek. Cím a kiadóban. 7272

ROMÁN-MAGYAR gép- és gyorsíró, pénztárkezelésben jártas, felvétetik. Címeiket a kiadóba. 7276

GYORS- és gépirónő, esetleg félnapra felvétetik. Címeiket a kiadóba. 7275

KÖZÉPKORÚ intelligens nő magáncsúrnő szerezni háztartását vezetné. Inkább nyugodt otthon keres, mint fizetést. Ajánlatokat a kiadóba kér. 7277

ANGORA gvapjút veszünk. Ávrám Ioan, cu tér 17, házmeister. 7232

KÉTAJTÓS jégszekrény, diván, asztal, sezleng eladók. Cím a kiadóban. 7207

URANIA

Az utolsó két nap!

Pat és Patachon regruták

Hétfőtől

AZ 5-ÖS SZÁMU ÓRHÁZ
Főszerepben: JÁVOR, BULLA